

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПОКРАЩЕННЯ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті розкрито інноваційні підходи, використовувані педагогами у межах базових технологій навчання; розглянуто технології проблемного та модульного навчання; визначено сутність інноваційних особистісно орієнтованих технологій як форми здійснення педагогічного процесу; описано вимоги до застосування інноваційних особистісно орієнтованих технологій у процесі загальноправової підготовки майбутніх педагогів; виявлено вплив інноваційних особистісно орієнтованих технологій на підвищення якості правової освіти.

Ключові слова: технологія, технологія проблемного навчання, технологія модульного навчання, особистісно орієнтоване навчання, особистісно орієнтована технологія, інновації, інноваційна особистісно орієнтована технологія.

Підготовка майбутнього вчителя вимагає оновлення змісту й підвищення її якості з урахуванням вимог часу на базі інноваційних педагогічних технологій, практичної спрямованості загальноправового навчання й виховання. Чинна в системі вищої педагогічної освіти кваліфікаційна характеристика випускника до загальних вимог з приводу загальноправових знань, умінь та навичок, набутих у результаті вивчення загальноправових дисциплін, зараховує такі: студент вищого педагогічного навчального закладу повинен уміти орієнтуватися в питаннях державного й політичного устрою України, мати уявлення про основні правові документи (договори, заяви) й аналізувати їх зміст, а також мати навички використання нормативних актів та юридичної літератури. Майбутній педагог повинен мати громадянську зрілість і високу громадську активність, сформовану правову компетентність, принциповість та незалежність у забезпеченні прав, свобод і законних інтересів особистості, її охорони й соціального захисту.

Для виконання цих вимог сьогодні на вищі педагогічні навчальні заклади покладаються певні обов'язки в плані вдосконалення організаційного й методичного забезпечення процесу загальноправової підготовки студентів, упровадження інноваційних особистісно орієнтованих технологій, нових концепцій та методик навчання й виховання, нових технологій соціалізації, які сприяють підвищенню правової компетентності майбутніх педагогів, зміні відносин суб'єктів навчального процесу та розвиткові їхніх здібностей, засвоєнню майбутніми педагогами соціально-культурного досвіду.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу встановити, що проблемою педагогічних технологій займалися В. Гриньова [4], В. Лозова [5], освітніми інноваціями – В. Беспалько [1], О. Попова [8].

Мета статті полягає у визначенні впливу інноваційних особистісно орієнтованих технологій на покращення правової підготовки майбутнього вчителя.

На наш погляд, розробка й запровадження інтенсивних інноваційних особистісно орієнтованих технологій є напрямом організаційно-методичного забезпечення процесу загальноправової підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів та основним дієвим засобом підвищення правової компетентності майбутніх педагогів.

Завданням педагогічної діяльності є розвиток інновацій в освітньому процесі навчальних закладів, а інноваційне оновлення процесу загальноправової підготовки є однією з основних умов повноцінної загальноправової освіти, розвитку особистості й професіоналізму майбутніх педагогів.

Сьогодні з'явилися нові технічні й педагогічні можливості та засоби, які дають можливість реалізувати будь-які нові технології навчання й новий зміст освітнього процесу. Інноваційні процеси у вищій педагогічній школі, незважаючи на те, що досі мають фрагментарний характер, тим не менше, визначають прагнення сучасних педагогів до розробки й упровадження в навчально-виховний процес нових освітніх технологій.

При цьому в системі інноваційних підходів педагоги використовують у межах базових технологій навчання (наприклад, комунікативної, ігрової) активні й неактивні форми та методи навчання: тренінг “мозковий штурм”, групові дискусії й диспути, імітаційно-рольові й ділові ігри (прийом на роботу, подання позовної заяви тощо), евристичну бесіду, міні-соціологічне опитування тощо, активні проблемно-діяльнісні форми й методи (розгляд форм цивільних та трудових угод у різних ситуаціях, пояснення значення, аналіз моральних та політико-правових явищ і ситуацій, робота з юридичними документами, моделювання ситуацій з конкретної практики вчительської діяльності, дослідницько-пошукові завдання й вирішення практичних завдань правової тематики; рольовий тренінг та інші.

Центральне завдання, яке необхідно вирішити в межах зміни самої концепції загальноправової підготовки майбутніх педагогів, полягає в пошуку таких освітніх технологій, які дали б йому змогу зайняти позицію самостійного й відповідального суб'єкта освітнього процесу, розвивати самостійність його правового мислення, творчі та рефлексивні здібності, а також допомогли б йому торкнутися емоційних структур особистості студента через активну співучасть і співпереживання в навчальних ситуаціях, проєктованих у процесі загальноправової підготовки.

Крім того, поділяючи точку зору Л. Виготського [2], П. Гальперіна [3] та інших методологів сучасної підготовки, яка полягає в тому, що ефективність її у вищих педагогічних навчальних закладах визначається за таким критерієм, як особистісна значущість набутих студентами знань і вмінь, і в результаті вони здатні вплинути на формування такої якості особистості, необхідної для їхньої майбутньої професійної діяльності, як “творча ініціатива”, “компетентність”, ми вважаємо, що в сучасних умовах доцільно створювати нові методики, програми й технології загальноправової підготовки, спрямовані на становлення та розвиток у студентів цілісного правового світогляду.

Кожна з технологічних стратегій, які в педагогічній практиці використовуються досить давно, може більшою мірою підвищувати ефективність становлення й розвитку невеликої кількості компетенцій, що відображаються в чітко діагностованих критеріях. До таких технологій належать: технологія проблемного навчання, що розвиває конкретні компетенції вирішення проблемних завдань у різних предметних галузях; технологія модульного навчання, яка являє собою сукупність змісту, форм, методів та засобів навчання, що виховує студента в заданому режимі розвитку, забезпечує оптимізацію соціального зростання суб'єктів освітнього процесу тощо [4; 8].

Тому з метою підвищення якості загальноправової підготовки та рівня правової культури майбутніх педагогів, її ефективності, важливо передусім визначитися з пріоритетами в галузі освітніх технологій і технологій навчання з урахуванням

поставленої мети й завдань загальноправової освіти, інтересів особистості студента, специфіки обраного ним фаху, необхідності розвитку його креативного потенціалу, а також труднощів, подоланню яких сприяють технології (стислі терміни загальноправової підготовки, що знижують її ефективність і якість, стрімкі зміни в законодавстві тощо).

З розвитком прогресивних ідей, наукового підходу й висуненням на перший план принципів особистісно орієнтованого навчання в системі вищої педагогічної освіти активізуються спроби педагогів знайти той інструментарій, який забезпечив би стабільне досягнення більшістю студентів поставленої освітньої мети та необхідних результатів освіти. Для цього вони розробляють інноваційні особистісно орієнтовані технології, особливістю яких є спрямованість на саморозкриття особистості того, хто навчається, його постановка в центр освітньої системи, забезпечення розвитку його особистісного потенціалу з опертям на індивідуальні здібності, схильності, зацікавлення, ціннісні орієнтації та суб'єктивний досвід, створення певних умов для творчого саморозвитку особистості. Теорію інноваційного особистісно орієнтованого підходу розробила низка вчених, вони характеризують навчання через категорії суб'єкта, волі, саморозвитку, цілісності, діалогу, гри як форм самопрояву особистості.

Аналізуючи різні підходи до тлумачення дефініції “технології особистісно орієнтованої освіти”, ми дійшли висновку, що під інноваційними особистісно орієнтованими технологіями сучасні педагоги, психологи й методологи розуміють:

- модель сучасної педагогічної діяльності суб'єктів освітнього процесу, яка забезпечує процесуальний бік дидактичної системи;
- функціонування особистісних, інноваційних, інструментальних та методичних форм, методів і засобів, спрямованих на досягнення педагогічної мети, на створення умов для активізації тих, хто навчається, на надання студентам можливості вибрати інноваційні технологічні способи, які відповідають їхньому суб'єктному досвіду, досягненню особистісних потреб та дають можливість контролювати й оцінювати власні досягнення, на реалізацію навчального процесу й професійної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів за максимально комфортних для них умов.

Основними вимогами до інноваційної особистісно орієнтованої технології є такі: трансформація змісту на цілісний інноваційний проект діяльності, якою мають оволодіти ті, хто навчається; мотиваційне забезпечення інноваційної технології на основі створення можливостей самореалізації учасників навчального процесу тощо [6; 7].

Висновки. Підбиваючи підсумки, зазначимо, що реалізація інноваційної особистісно орієнтованої технології у вищому педагогічному навчальному закладі, зокрема в межах викладання загальноправових дисциплін, впливає на особистість студента, який має можливість самостійно оволодіти правовими знаннями, формувати правові уміння та навички, що дають змогу діяти згідно з чинним законодавством протягом усього життя.

Список використаної літератури

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / В.П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1991. – 192 с.
2. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский. – М. : Педагогика, 1991. – 479 с.
3. Гальперин П.Я. Введение в психологию : уч. пособие для университетов по гуманитарным специальностям / П.Я. Гальперин – М. : Университет, 2005. – 329 с.

4. Гриньова В.М. Професійна компетентність викладача вищого навчального закладу як результат сформованості його педагогічної культури / В.М. Гриньова // Вісник Київського славистичного університету. – 2007. – Вип. 27. – С. 17–27.

5. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посібник [для студентів пед. навч. закладів] / В.І. Лозова, Г.В. Троцько. – Харків : ОВС, 2002. – 400 с.

6. Педагогіка: педагогические теории, системы, технологии : учеб. пособие [для студ. высш. и сред. учеб. заведений] / [под ред. С.А. Смирнова]. – М. : Академия, 2007. – 512 с.

7. Педагогіка : учеб. пособие / [под ред. В.А. Сластенина]. – М. : Школа-Пресс, 2003. – 512 с.

8. Попова О.В. Концептуальні підходи до розробки педагогічних інновацій у сучасних навчально-виховних закладах / О.В. Попова // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. – Х. : Харківський державний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2003. – С. 35–38.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2013.

Грубич Д.Ю. Влияние инновационных личностно ориентированных технологий на улучшение правовой подготовки будущего учителя

В статье раскрыты инновационные подходы, используемые педагогами в пределах базовых технологий обучения; рассмотрены технологии проблемного обучения и модульного обучения; определена сущность инновационной личностно ориентированной технологии как формы осуществления педагогического процесса; описаны требования к применению инновационных личностно ориентированных технологий в процессе общеправовой подготовки будущих педагогов; определено влияние инновационных личностно ориентированных технологий на повышение качества правового образования.

Ключевые слова: *технология, технология проблемного обучения, технология модульного обучения, личностно ориентированное обучение, личностно ориентированная технология, инновации, инновационная личностно ориентированная технология.*

Grubich D. Impact of innovative student-centric technologies to improve the legal training of future teacher

The article deals with innovative approaches that teachers use within the basic technology training active and inactive forms and methods of training: training “brainstorming”, group discussions and debates, role playing, simulation and role-playing (recruitment, filing a claim, etc.), heuristic conversation, a mini- survey, etc., active problem-activity forms and methods (consideration of forms of civil and labor agreements in different situations, explain the value analysis of moral, political and legal phenomena and situations, work with legal documents, simulations of specific practice of teaching, research and survey tasks and solving practical problems of legal issues, training and other roll, discussed technology problem-based learning that develops specific competencies of problem solving tasks in various subject areas and technology training module, which is a combination of content, form, methods and means of education that educates students in a given mode of development, it provides optimization of the growth of social actors of the educational process, under the innovative student-centered modern technology teachers, psychologists and methodologies to understand: a model of modern educational activities of the educational process, which provides procedural side didactic system and operation of personal, innovative, tool, teaching forms, methods and means to achieve educational goals, to create conditions conducive to the learners, to provide students with opportunities to choose innovative technological ways that correspond to their subjective experience, achieve personal needs and enable monitor and evaluate their own achievements, the implementation of the educational process and training students of higher educational institutions for the most comfortable environment for them, the essence of innovative student-centric technology as a form of exercise teaching process, describes the requirements and namely the transformation of content into a coherent innovation project activities which have to master those studies and to identify innovative ways of interacting participants in the

educational process, their responsibilities, relationships, roles, subject-role lines that unfold over technologized fragment learning process, motivation of innovative technology-based capacity building self-learning process of participants to the use of innovative student-centric technology in general legal training of future teachers, implementation of innovative osobystino-oriented technology in higher pedagogical educational institutions, particularly within the teaching of common disciplines affect individual student who has opportunity to acquire legal knowledge, legal form and skills that allow you to operate under the current legislation throughout life.

Key words: *technology, technology of problem-based learning, technology modular training, student-centered learning, student-oriented technology, innovation, innovative student-focused technology.*